

ПРАВОВИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Жовтень, 2017

1. Закон про Особливий Порядок Місцевого Самоврядування на Неконтрольованій Території Продовжено на 12 місяців із Вказівкою на Можливість Введення Миротворчої Місії ООН

Набув чинності Закон України «Про створення необхідних умов для мирного врегулювання ситуації в окремих районах Донецької та Луганської областей»¹, що продовжує на один рік термін дії Закону України № 1680-VIII², затвердженого у 2014 строком на три роки.

Прийняття Закону розглядається як одна із важливих передумов для виконання Мінських Домовленостей. Проте, відповідно до Закону, його положення набувають чинності лише після місцевих виборів, умовою проведення яких є виведення усіх незаконних збройних формувань з території України.

Окремі Положення Закону

Політичні Елементи	Економічні і Фінансові Елементи
Проведення позачергових виборів до місцевих рад – у відповідності до Конституції України та за участі міжнародних безсторонніх спостерігачів. Повноваження обраних посадових осіб не можуть бути припинені достроково	Державна цільова програма для соціально-економічного розвитку регіону буде сфокусована на відновленні індустріального, транспортного та соціального потенціалу регіону та інфраструктури
Створення за рішенням місцевих рад «загонів народної міліції», що здійснюватиме охорону громадського порядку та буде координуватись місцевим головою	Програма цільової державної підтримки щороку фінансуватиметься з державного бюджету
Призначення керівників місцевої прокуратури і судів за участі місцевих рад і місцевих голів	Обсяг програми цільової державної підтримки не може змінюватись при здійсненні бюджетних скорочень

Створення необхідних умов для розгортання миротворчої операції ООН вказується у преамбулі документу як одна із причин ухвалення Закону. Преамбула також наголошує на:

- відданості держави мирному врегулюванню ситуації на основі принципів та норм міжнародного права і Статуту ООН

¹ Закон України No. 2167-VIII «Про створення необхідних умов для мирного врегулювання ситуації в окремих районах Донецької та Луганської областей» від 06.10.2017 - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2167-19>

² Закон України No. 1680-VII «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей» від 16.09.2014 - <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1680-18>

- вдячності за міжнародні зусилля, спрямовані на повне забезпечення територіальної цілісності та суверенітету України

2. Президентський Законопроект про Неконтрольовані Території Пройшов Перше Читання

06.10.2017 року Верховна Рада у першому читанні прийняла проект Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України над тимчасово окупованими територіями в Донецькій і Луганській областях»³. Законопроект був поданий до Парламенту Президентом України як невідкладний.

Законопроект все ще має пройти друге читання і може бути відправлений на повторний перегляд. Проте, враховуючи активну підтримку Президента, є ймовірність швидкого прийняття законопроекту. Законопроект передбачає наступне:

Окремі частини Донецької та Луганської областей оголошуються тимчасово окупованими територіями

- Росія визнається державою-агресором
- так звані «ДНР» та «ЛНР» названі окупаційною адміністрацією Росії
- Україна не несе відповідальності за дії, здійснені на тимчасово окупованих територіях дії збройними силами Росії і окупаційною адміністрацією
- основою захисту Україною прав і свобод громадян на окупованій території - надання гуманітарної допомоги, забезпечення соціально-економічних потреб громадян, підтримання культурних зв'язків та доступу до українських ЗМІ та національних засобів захисту
- в'їзд (виїзд) осіб та рух товарів на (із) тимчасово окуповані території здійснюватимуться у порядку, визначеному Збройними Силами України за погодженням із Службою Безпеки України та Міністерством з питань тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених осіб
- Уповноважений Парламенту з прав людини здійснюватиме парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод
- Кабінет Міністрів документуватиме факти порушення таких прав і консолідуватиме правові вимоги України до Росії

Первинний законопроект, поданий Президентом, також визначав пріоритетність виконання безпекових положень Мінських домовленостей. Проте це положення було виключено із законопроекту після палкого обговорення у Парламенті.

- Законопроект готує законодавче підґрунтя для функціонування Військових Адміністрацій (ВА), передбачаючи припинення дії ЗУ «Про військово-цивільні адміністрації» у разі запровадження ВА. ВА будуть наділені усіма повноваженнями органів місцевого самоврядування, якими наразі користуються військово-цивільні адміністрації, а також додатковими спеціальними повноваженнями.

Законопроект також містить ряд положень щодо використання Збройних Сил, що можуть не відповідати чинному законодавству. Зокрема,

- Збройні Сили України (ЗСУ) можуть залучатися в мирний час (без введення воєнного стану) – для здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, стримування і відсічі російської збройної агресії. Таке формулювання дуже наближене до іншого, що визначає підстави введення воєнного стану, передбачені Конституцією та Закону «Про правовий режим воєнного стану». Внаслідок цього, розмивається правова визначеність понять «воєнний стан» і «мирний стан» щодо застосування Збройних Сил.

³ Проект Закону про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України над тимчасово окупованими територіями в Донецькій та Луганській областях - http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62638

- Верховна Рада схвалює ще не подане їй на розгляд рішення Президента про використання ЗСУ. Це не відповідає конституційному порядку введення воєнного стану та Закону України «Про регламент Верховної Ради України», відповідно до яких спочатку Президент видає Указ про введення військового стану, після чого він Парламент має розглянути його протягом двох днів.

3. Проект Стратегії Інтеграції Внутрішньо Переміщених Осіб та Впровадження Довгострокових Рішень Представлений до Публічного Обговорення

Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та ВПО висунуло на публічне обговорення Проект Стратегії інтеграції ВПО та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2020 року⁴. Проект визначає наступні базові принципи:

- пріоритет прав і свобод людини і громадянина
- політична рівність, недискримінація ВПО
- залучення ВПО до формування і реалізації державної та регіональної політики
- залучення всіх зацікавлених сторін, включаючи національні та місцеві органи влади, гуманітарних партнерів та партнерів з розвитку

Окремі положення Стратегії:

Житло	Захист права власності
- пріоритетне право ВПО на отримання соціального та тимчасового житла - зменшення ставки податку чи звільнення від податку для орендодавців, що надають житло ВПО	- заснування незалежної, прозорої та недискримінаційної процедури документування майнових прав, зокрема шляхом створення спеціального реєстру нерухомого майна, зруйнованого/пошкодженого внаслідок збройної агресії Росії, та розробка довготривалої програми компенсації - вдосконалення законодавства щодо оцінки матеріальної та моральної шкоди і надання пов'язаної компенсації
Пенсії	Конкуренція на ринку праці
- спрощення процедури оформлення пенсії, доведення права на виплату пенсій та на певний її розмір	- запровадження податкових пільг для роботодавців та підприємств, які прийняли на роботу ВПО - запровадження фінансово-кредитних механізмів для відкриття та підтримки бізнесу ВПО - забезпечення професійної перепідготовки та підвищення кваліфікації ВПО
Освіта	Медичне обслуговування
- освітні субвенції для дітей, які є ВПО - додаткові квоти на державне замовлення для ВПО у вищих навчальних закладах - пільгові довгострокові кредити на освіту - безоплатне проживання у гуртожитках	- запровадження механізму відновлення документів, що засвідчують наявність пільг у сфері охорони здоров'я - запровадження спрощеної процедури звернення до медичних закладів для ВПО

Проект Стратегії також передбачає підтримку приймаючих громад:

⁴ Проект Стратегії інтеграції ВПО та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2020 року - <http://mtot.gov.ua/wp-content/uploads/11-10-17-STRATEGY%60YA-poslednyaya-versy%60ya.doc>

- надання підтримки з державного бюджету приймаючим громадам
- здійснення інформаційної компанії щодо висвітлення позитивного досвіду інтеграції ВПО
- розбудова системи психологічної і соціальної підтримки

4. Україна Ратифікувала Протоколи No. 15 і No. 16 до Європейської Конвенції про Права Людини (ЕКПЛ)

Президент підписав Закон⁵, що ратифікує Протоколи No. 15 і No. 16 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Внаслідок цього,

- строк для подання позову до Європейського суду з прав людини зменшений з 6 до 4 місяців з моменту вичерпання усіх доступних національних засобів правового захисту
- Верховний Суд України може звертатись до Європейського Суду з прав людини за консультативними висновками (що не мають зобов'язуючої сили) щодо інтерпретації чи застосування визначених Конвенцією прав і свобод
- Комісар Ради Європи з прав людини може брати участь у судових слуханнях в судах України та направляти пов'язані письмові коментарі

5. Законодавчі Зміни, що Можуть Свідчити про Зміну Підходу до Реагування на Пов'язані із Конфліктом Події

У вересні (див. випуск Правового інформаційного бюлетеню за вересень-2017⁶) Президент ухвалив указ «Про Концепцію реформування та подальшого розвитку системи управління державою в умовах надзвичайного стану і в особливий період». Указ визначає механізми координації органів влади у разі введення надзвичайного стану та в особливий період. Відповідно до Закону України «Про оборону України», особливий період настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію чи з моменту введення воєнного стану. У жовтні пройшов перше читання висунутий Президентом законопроект, положення якого значною мірою охоплюють діяльність військових адміністрацій (див. секцію 2).

Слід зауважити, що законодавство, яке наразі застосовується щодо вирішення конфлікту, не допускає обмеження конституційних прав як постраждалих від нього осіб.

Деякі терміни, що використовуються у цьому документі, взяті із законопроектів або чинного законодавства і не обов'язково відображають позицію ДРБ

Цей правовий інформаційний бюлетень створений завдяки щедрій підтримці американського народу що здійснює Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). За його зміст несе відповідальність Данська Рада з питань біженців. Бюлетень не обов'язково відображає позицію Агентства США з міжнародного розвитку та Уряду Сполучених Штатів.

Цей документ охоплює питання діяльності з надання гуманітарної допомоги, яка здійснюється за фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди, викладені у цьому документі, жодним чином не можуть розглядатися як офіційна позиція Європейського Союзу. Європейська Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, яку він містить.

Цей документ був створений за підтримки Сполученого Королівства, однак викладені у ньому погляді не обов'язково відображають офіційну позицію Сполученого Королівства.

Цей документ був створений за підтримки GIZ. GIZ не відповідає за зміст цієї публікації.

⁵ Закон України No. 2156-VIII «Про ратифікацію Протоколів № 15 та № 16 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» від 05.10.2017 - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2156-viii>

⁶ Правовий інформаційний бюлетень Данської Ради з питань біженців за вересень 2017 року - <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/ukraine/document/ukraine-legal-alert-drc-september-2017-юридичний-інформаційний-бюлетень>